

u i t t r e k s e l van beknopte muziekgeschiedenis
van 800 tot heden.

MEERSTEMMIGHEID 800 - 1600

=====

Eerste vermeldingen:

1. musica euchiriadis
2. de divisione natura (Scotus Erigena)

Bevatten beschrijvingen van organum.

- ORGANUM: 1. Parallel - begint ineens in kwart of kwint.
2. Zwevend - bereikt kwart of kwint vanuit unisono.

Kenmerken:

1. tweede stem gebonden aan eerste
2. op hoge feestdagen
3. solistisch
geen voorbeelden uit 9.10. 11e eeuw!
11e eeuw: 2e stem maakt zich melodisch vrij
12e eeuw: ook rythmisch vrij
(gegevens hieromtrent "Micrologus" - Guido van Arrezzo
c.f. = tenor
2e stem = duplum
12e eeuw: St. Martialstijl.
Naast St. Martial - Santiago di Compostella - Spanje.
3-stemmig organum 1140.

Tenor greg. melodie, bovenstem kortere noten met eigen tekst!
Hoogtepunt organum Notre Dame-School of ARS ANTIQUA.

1. Leoninus + 1160

Magnus leber organi.

Duplum. rijke colleratuur. -voortzetting St. Martialstijl.

Discantus: stukken met gelijke modale rythmiek.

2. Perotinus + 1200

1. vereenvoudigde magnus leber organi
2. discantus stukken omgewerkt tot zelfstandige stukken "Clausulae"
3. toevoeging 3e en 4e stem
naam: organum tripla
organum quadrupla
4. bovenstemmen: modale rhythmiek
Conductus! Als bij discantus - tenor echter niet gregoriaans.

(in Engeland intertsen giymel, later faux bourdon)

- 3 vormen meerstemmigheid: 1. organum, dupla; tripla; quadrupla
2. discantus - tegenbeweging
3. conductus

13e eeuw. MOTET.

Dubbel Trippel-motetten, naar gelang aantal stemmen boven de tenor.

Verschillende teksten doorelkaar.

Latere uitvoering- tenor instrumentaal en 1 stem vocaal (gegeleid lied)

3. Petrus de Cruce. + 1250

Helft 13e eeuw - verval modale rythmiek.

Vrij rythme in triplum Petrus de Cruce-stijl -

Roman de Fauvel met belangrijke composities.

ARS NOVA:

Nieuwe vorm Motet; triplum beweeglijker verband met andere stemmen gaandeweg verbroken.

ARS NOVA IN FRANKRIJK.1. Philippe de Vitry + 1361. Bisschop van Meaux.

2 literaire werken over Laudleven en Kruxtochten.

was a. componist

- schepper is oudrythmisch motet
color: herhaling melodische phrase
talea: herhaling rythmische phrase
(Horrythmisch = gelijkzwevend) rythmisch.

was b. theoreticus.

tractaat "Ars Nova" ± 1320 - over tempus perfectum O
tempus imperfectum C

(Basis voor moderne maatsoorten)

2. Guillaume de Manchault ± 1377.

Schepper van Ballades, Rondeaux; Virelais en complete mis.
Ballade = 4-delig, 2 stollen nazaug en refrein.

2,3, en 4-stemmig instrumenten en vocaal.

4-stemmig: 2 vocaal en 2 instrumentaal

Virelais= refrein aan begin en einde 1, 2 en 3 -stemmig.

Rondeaux= refrein begin, midden en slot.

14e eeuw: 2 meerstemmige missen.

1. Guillaume de Mauchault

2. Mis van Doornik

(geen onderlinge samenhang-)

ARS NOVA IN ITALIE.

3 vormen: 1. caccia (canon)
2. madrigaal (conductus)
3. ballata (verschillend)

meesters: Guiovanni da Cascia
Jacopone da Bologue
Francesco Lauduie ± 1397

ENGELAND: zomercanon 1240
John of Formset.

Harmonische schrijfwijze.

Faux bourdon in 6-acc.

John Dunstable geb. 1370 - 1453.

Power

Cooke

Overgang NEDERLANDSCHE SCHOOL, Carmen, Tapissier en Ceasaris.
Nederlandse Scholen 1420 - 1520.

vormen: 1. mis: wel onderlinge samenhang
cantus firmus

2. motet: imitatie techniek
Josquin dez Prez.
doorgeïmiteerd motet.
tekstsonderdeel

3. chanson: vrije samenvoeging instr. en voc.

1e Nederlandse school:

1. Guillaume Dufay 1400 - 1474.

werken: mis, Ecce ancilla Domini
Ave Regina
L'homme arme

tijdgenoten:

Binchois (chanson)
Vincent Fauques
de Rouge
Petrus de Domarto
Johannes Martini
Philippus Gazon
Johannes Regis (secretaris)

Lassus: 1532 - 1594.

genoemd "laatste der nederlanders"
2000 werken - vruchtbaarste componist van Europa
grootmeester van motet
Missa Puisque j'ai perdu
Missa schaci toni

2. Okeghem. 1420 - 1495.

Bracht Franse Hofkapel tot bloei.
Missa cimmisois toni (alle kerktonen)
werken:
L'homme armé
Missa Prolationum
Motetten; Chausons.
36 st. Deo Gratia's

Tijdgenoten: Busnois
Compere
Jacob Bartireau
Heycon van Gizeghem

3. Jacob Obrecht 1455 - 1505 Bergen op Zoom
Antwerpen
gestorven: Ferraza - missa St. Martino.

4. Josquin dez Prez 1450 - 1521

geb. Henegouwen
Rome, Milaan, Florence

bloei van de door-imitatie;
grote invloed op tijdgenoten

werken: 2 missen L'homme armé nl. sexti toni
super voces musicales.
missa: La sol fa re mi
motetten en chausons

paarsgewijze voeren de stemmen. bijv. Ave Maria (choni-spezatti)

leerlingen: Mouton

Adriaan Coclicus

tijdgenoten: Pierre de la Rue

Henrich Isaäc, deze schreef "Chorales Constantinus" in
opdracht Domkapel te Constanz
meerstemmige bewerkingen van alle propria.

Na 1500 Nationaal gekleurde stijlrichtingen.

I. Romeinse School.

Constanzo Festa stierf 1545
Annimiccia 1500- 1571
Palestrina 1526 - 1594
allegri. Benevolé
inguenière. Bernabei
Nannino - Auerio - Suriano.

Palestrina 1526 - 1594.

koorknaap San Maria Magione;
les van Firnuis le Bel
1544 kapelmeester, kathedraal Palestrina
1551 kapelmeester St. Pieter
1555 Lid Sixtijnse Kapel (Julius III; Marcelles II; Paulus IV ontsloeg Palestrina)
1571 wederom kapelmeester St. Pieter
1585 componist Pauselijke Kapel
Concilie van Trente (1545 - 1563)

kenmerken: Palestrina-stijl.

1. verband tussen woord en toon
2. samenvallen van tekst- en muziekrythme
3. diatonische melodiek
4. dissonanten op zwakke maatdelen, treden niet op voorgrond
5. naast polyfonie ook homofonie
6. toonschildering

werken: 93 missen
4- 5- 6- en 12-stemmig
139 4-12st.motetten
Lamentaties; Psalmen; Hymnen
o.a. Missa Papae Marcelli
Tu es Petrus
Assumpla es Maria
Brevis
(Haberl: 33 banden)
Impropria. (zeer mooi)

RENAISSANCE:
=====

Venetiaanse School. 1. Polychore schrijfwijze
2. Madrigaal
3. Chromatiek

Adriaan Willaert 1490 - 1562 (GRONDLEGGER)

wereldlijk gebied:

Frottola (banaal); Villanella (boerenliedje Napels)
reactie: madrigaal

tekstdichters: Petrarca Tasso
Arriosto

Cl.Merulo = toccata-componist.

madrigaalcomponisten: 1.Arcadelt; Willaert; Verdulot
2.Cipr. di Roze; Gabriëli; Ph. de Monte
3. Marenzio; Monteverdi da Venoza

Spanje: Escobedo, Morales da Vittoria.

Duitsland: Finck; Adam von Fulda; A Gricola; Handl; Hassler.
Praetorius, Schein, Scheidt, Froberger en Schütz.

Engeland-Virginalisten\$
2e helft van de 16e eeuw: Tallis 1505 - 1585
byrd 1543 - 1623
Morley
Gibbons
Dowland
Bull
Tomkuis

clavecinisten 17e en 18e eeuwse componisten - Franse Klaviermuziek.

Champions de Chambonnières

Louis Couperin

Vincent le Bègue

d'Anglebert

Clérambault

Francois Couperin; Rameau en Daquin.

kunstvorm: suite

versieringen: agréments; broderies.

"L'art de toucher le clavecin" van Couperin.

Frankrijk: chanson: Fauviller *Jabnequin.*
Certon. Lejeune costileg.

Gaudimel - psalmzetting

Nederlanders, na Josquin.

Gombert, Richefort;
Clemens non Papa (sauterliedekens)
Jacob de Kerle
Ph. de Monte
Orlando di Lasso

Instrumentaal (middeleeuwen)

Eerste orgelschool: coloristen

bewerking vocale stukken

Paumann. geboren 1411 - 1473 (Amerbach)

- "Fundamentum organisandi" -contrapunteren

in "Stavoleren" -tabulatuur

voor luitmuziek c.q. huisinstrumenten
en orgel - coloristen

Venetiaanse school.

voor: Orgel en Orkest!

Willaert; Cipr. de Rore; Gabriëlis.

Ricercare (uit motet)

Canzona (chauson)

Toccata (suite)

Na 1500 Monodie - individuele uitdrukkingswijze
begeleide eenstemmigheid

Caccini: Nuovo musici

madrigalen à monodische stijl met generale bas!!

Musica Reservata: Nieuwe geest

Tekstuitbeelding in het middelpunt

definitieve stoot - Camarati 1580 - 1589

Gallilei; Caccini; Peri en Corsi

Gallilei: "Della Musica, antqua e della modrina"

stille recitativo (spreekgezang)

Herleving antieke drama.

Eerste proeve opera Dafne van Corsi en Peri (verloren)

Eutydice" eerste opera, die bewaard is gebleven!

gecomponeerd door Corsi

later nog eens door Peri

definitie: monodie = recitativische eenstemmige zang met begeleiding van
generale bas.

VENETIAANSCHE OPERA.

Monteverdi 1567 - 1643

Zanger-violist te Mantua

vanaf 1613 dirigent-componist San Marco te Venetië

werken: 8 boeken madrigalen

4 opera's "Orfeo"

"Ariane"

"Kroning van Pompea"

"Terugkeer van Odyssee"

H. combatimento di Taneredere e clonindo

dram. eceue. 3 zangst. en orkest.

Betekenis:

1. solozangstuk
2. ouverture
3. stille constitato (effecten)
4. dissonanten (expressie)
5. volledig orkest.

Cavelli - Cestie resp. te Parijs en Wenen.

Cavelli= Ercole auiante

Cestie = belangrijk werk: Il pomo d'ore

NAPELSE OPERA.

=====
Eind 17e eeuw.

Voorlopers: Stradella Fr. Provenzale

GRONDLEGGER: Alexandro Scarlatti 1659 - 1725

wijzigingen in de opera: 1. nummeropera

2. da capo aria A B A 3e deel - coloratuur

3. 2 stijlen. seria; buffa

4. 3-delige ouverture - voorloper symfonie.

Buffa: La serva padrone Pergolesi
Librettisten - Zeno. Metastasio.

Belangrijke componisten: Leo; Feo; Porposa; Jomelli; Pergolesi; Piccini.

FRANSE OPERA:
=====

Lully 1632 - 1687.

Reeds in middeleeuwen. Mysteres en Trouvères.

Ballets de Cours (Titelouze) Zang dansspel. Hieruit ontstond: Ballet-comedie.

Academie de musique et de poësie. (ANTIEKE DRAMA).

Betekenis van Lully.

1. traditie der balletten
2. franse zangspel
3. stilistische elementen van de Venetiaanse opera.

werken: Balletten
Ballets-comedies
Pastorales
opera's: Alceste
I sis
Psyché
Le triomph de l'amour
Arnuide
Acis et Galathié

Libretti van Quimault

5 acten en proloog - declamatorisch recitatief

Zo goed als geen colloratuur. Koor heeft belangrijke rol.

Veel werk van balletten gemaakt. Inleidende proloog. (Kleine ballets de course)

Huldiging van de Koning.

Instrumentaal:

Franse ouverture; Ballet-muziek.

LULLY - SCHOOL.
=====

Collasse
Marais
Desmarets
voornaamste: Campra en Destouches.

Jean Philippe Rameau 1683 - 1764.

Naar Parijs, terug uit Italië 1723 - operacomponist
theoreticus
clavecinist

Bouwde voort op Lully - (5 acten en proloog)

Opera's: Hyppolyte et Aricie

Castor et Pollux

Dardanus

Zoroastre

- Pieces de clavecin.

als theoreticus: "grondlegger der harmonieleer" T.S.D. (tonica-functies)
voornaamste vertegenwoordiger van de Franse Clavecinisten!

ORATORIUM. (uitgangspunt: contra-reformatie)

opleving geloopijver.

Philippus Neri 1515 - 1595

oratorio = bijeenkomsten in bidzaal

testo = evangelist

Voornaamste componist van Latijnsche Oratorium - Coressinni: Ezechias
Balthazar
Jephte

oratorium = koor en solo-zang
opera = solo-zang en koor

+ 1550 Cavalièrâ. Representazione Sacra di aumia e di corpo.

Passie = muzikale uitbeelding van lijden van Christus.

Choralpassie - gregoriaans

Motet-passie - geen sollen, alleen 4-stemmige tekst.

Inleiding, gezongen titel. Oorsprong Latijn. (greg.)

Na de 16e eeuw moderne stijl met instrumentale medewerking en solo gebaseerd op Protestantse Kerkmuziek.

R.K. blijft gregoriaans en motetpassie.

Händel 1685 - 1759

George Friedrich Händel 23 febr. 1685 - 1 maand vóór Bach geboren te Halle.

Verzet van zijn vader, toch ontwikkeling muzikale gaven.

Les bij organist Zachow. (contrapunt)

Kerkorganist en studeert rechten!

1703. Händel wijdt zich geheel aan de muziek - naar Hamburg.
ontstaan 3 duitse opera's.

Studiereis door Italië. Italiaanse Opera 1706 - 1710

kennismaking met Corelli en Scarlatti.

Terug in Duitsland:

Kapelmeester, Keurvorst van Hannover 1710.

Reizen naar Engeland, Italië.

2e verblijf in Londen.

grote roem, H. keert niet terug naar Duitsland 1712.

1714. Keurvorst Hannover wordt Koning van Engeland. -----Watermusic!

Aanleg tot verzoening

Voor het werven van zangers reist Händel naar Italië.

Daarna schrijven van oratoria op Engelse teksten.

Tijdens componeren van "Jephta" wordt Händel blind. -

Bleef tot het einde van zijn leven werken.

40 opera's o.a. Julius Ceasar

Xerxes

30 oratoria o.a.: Deborah

Saul

Israel in Egypte

Messiah

Sansón

Judas Maccabeüs

Josua

Jephta

wereldlijk: Acis and Galatea

Semle

Hercules

4 Te Deum's (o.a. Dettinger TeDeum)

12 Concerto Grossi

Hobo-concerten

Orgel-concerten

Suites: Watermusic; Fireworkmusic

Suites en Fuga's clavecimbel

J.S.BACH 1685 - 1750

21 maart 1685 geboren te Eisenach

vader: Johan Ambrosius Bach: beroep stadspijper

9 jaar oud: wees

opvoeding door Johan Christophel, broer (Organist te OHerdruf)

15 jr. Koorknaap Michaëls-school.

componisten: Böhm en Reinken.

1704 - 1707.

organist te Armstadt; studeerde bij Buxtehude te Lübeck.

1707 - 1708.

organist te Mühlhausen.

Trouwt met nicht Maria Barbera.

1708 - 1717.

Hoforganist Weimar. Na ruzie ontslag.

1717. Hofkapelmeester te Cöthchen

1720. Maria Barbara sterft.....

1722. Bach hertrouwt met Anna Magdalena Wülcken.

1723. Cantor Thomaskirche te Leipzig.

1747. Das Musikalische Opfer

1750. Die Kunst der Fuge

Voorlopers: Reinken - Hamburg
Buxtehude - Lübeck
Böhm - Lüneburg
Pachelbel - Nürnberg

werken:

1723. Johannes Passion

1729. Mattheus Passion

Marcus Passion alleen tekst

Hohe Messe (b -kl.t.)

200 kerkcantate's.

Weinachts-oratorium

Magnificat

Gottes Zeit ist die allerbeste Zeit

Aus tiefer Not schrei ich zu Dir

Gelobst seist du Herr Jesu Christ

Wachet auf, ruft uns die Stimme

Caffee Cantate

2- en 3-st. Inventionen

zes partita's

Engelse en Franse suites

Italiaans Concert

Goldberg-varianties

Wohltemperiertes Clavier (2 banden)

C gr.t. tot c kl. t. (chromatisch)

orgel:

Passacaglia c mineur.

Choralvorspiele

Preludes en Fuga's

Toccata's (met en zonder fuga's)

orgelsonates

viol: concerten (o.a. A mineur) en E gr.t.

dubbelconcerten twee violen (d mineur)

instrumentaal ensemble: 4 suites (b kl.t.)

fluit, obligaat. D gr.t. Air voor strijkers

6 Brandenburgse Concerten

waarna: 5 concerti grossi

contrapuntische werken: Das Musikalische Opfer

Die Kunst der Fuge

Engelse Opera:

"Masque" Purcel 1659 - 1695

King Arthur; Faury Queen

Dido and Aneas

piano-suites

Duitse Opera:

Hamburg 1678 - 1741. Händel; Mattheson; Telemann

Later beheerst door Italianen

Frankrijk - opera comique

Pergolesi: La serva Padrona 1752

Aanleiding tot navolging in Franse Stijl: Le devin du village -Rousseau

1760. Singspiel Duitsland

Navolging van Beggars Opera in Engeland.

componisten: Standfusz; Hiller; Benda; Schweitzer; Neefe.

Tot hoog peil gebracht door: W.A.Mozart: "Die Entführung aus dem Serail"
muziek afgewisseld door gesproken dialoog.

Bach biografie door: Spita

Händel " " : Chrisander

Hayden " " : Pohl

Mozart " " : Jahn

Beethoven " " : Thayer

Zauberflöte - Mozart

Samenvatting: Seria Buffa

Singspiel en contrapunt van Bach

Polyfone muziek

Polyfonerende muziek: suites van Bach

KLASSIEKEN:

- kenmerken: 1. Hoofdvorm ontstaat uit 2 delige liedvorm A B uit Barok.
reprise nieuw
2. Concerto grosso en suite verdwijnen
3. Fuga op achtergrond
4. Ontstaan symfonie-orkest
5. Oratorium verdwijnt
6. Clavecimbel verdwijnt (koper)
7. Motivische doorwerkingstechniek
8. Crescendo en Decrescendo (overgangsdynamiek)
Manh. school

Bij de hoofdvorm: onder invloed van Wenen: tussen deel II en III inlassing: Menuet.
3 centra: Wenen, Manheim en Berlijn

Wenen: Divertimento

Symfonieorkest bij Hayden!

Fluit	2 Hoorns	1e Viool
Hobo	2 Trompetten	2e Viool
Clarinet	Pauken	Altviool
Fagot		Celli
		Contra-bas

Stretta; slot van een ouverture steeds sneller.

stretto: in fuga

Algemeen modulatie principe in de Barok:

bijv. Allemande - 2 delen;

1e deel sluit op V of bij mineur in parallel.

2e deel terug naar I

Hieruit ontwikkelde zich de HOOFDVORM.

Vóór klassieke TLD. de primitieve hoofdvorm:

a. nog niet volledige reprise (alleen gedeelte van 't herhaalde)

b. 2e thema nog niet volgroeid

c. contrast in tonaliteit

Door Scarlatti: clavecimbel études

latere naam: sonates 500 stuks

herhaling deel I: overgenomen in Sonate.

J. Hayden 1732 - 1809.

Oostenrijker, geboren te Rohrau.

Les van een neef Mathias Frankh 1737 - 1740

Sängerknabe Stephansdom te Wenen.

Begeleiden van leerlingen van Porpora (arm bestaan).

1759. Kapelmeester bij Graaf Norzin
1761 - 1790 Esterhazy
1785. bevriend met Mozart
1790. naar Wenen. Uitnodiging om in Londen, eigen werk te komen dirigeren.
1790 - 1792 Eerste Engelse reis. (Eredoctoraat Oxford)
1794 - 1795 Tweede Engelse reis.
Theorieles aan jonge Beethoven
1795 - 1804 Kapelmeester
1809 Hayden sterft te Wenen

werken: vocaal: oratoria: Die sieben Worte Jesu am Kreuze
Die Schöpfung 1798
Die Jahreszeiten 1801
14 missen
Stabat Mater
Operas voor marionettentheater Esterhazy
Liederen

orkest: ruim 100 symfonieën o.a. Abscheidssymfonie 1772
Kindersymfonie 1788
Parijse Symfonie 1786
12 Londense Symfonieën 1791 - 1795
Oxford-symfonie 1788

concerten: piano;viool;cello
kamermuziek
pianosonates
variaties
vioolsonates
Tal van stukken voor Bariton
83 strijkkwartetten; pianosonates.

W.A. MOZART 1756 - 1791

geboren 3 december 1756 te Salzburg.
Reizen: Parijs - Londen - Den Haag 1763 - 1766
2x naar Italië
1781. Mozart vestigt zich te Wenen. Trouwt met Constanz Weber
1782. Baron van Swieten
1785. bevriend met Hayden
1787. Keizerlijk kamercomponist
Suszmayer maakte Requiem af.
laatste rustplaats onbekend 1791

Quantz: Versuch traversfluit die spielen
C.Ph.E.Bach: " klavier " "
Leopold Mozart: violine " "

werken: 1. Singspiele: der Schauspieldirektor
Bastien et Bastienne
Die Entführung aus dem Serail
Die Zauberflöte
2. Italiaanse Opera Buffa
1. La finta Gardumera
2. La finta semplice
3. Le Notze di Figaro
4. Cauzi fan Tutti
3. Opera Seria
Il repastore
mitridate
Idomineo
Titus (La elemenza di Tito)

opdracht Praag: Don Giovanni
vocaal: c moll mis
requiem d moll
oratorium Davide Penitente musz van c moll mis.
Liederen in Duits, Italiaans

Frans: dans un oiseau

Duits: Veilchen

Instrumentaal: 40 symfonieën

3 laatste beroemd: g moll; es dur;

Jupiter e dur;

coda finale Jupiter-meesterlijke polyfonie.

22 piano-concerten

6 viool-concerten

4 concerten voor hoorn

A dur concert voor clarinet

Fluit-concert

Fagot-concert

Fluit- en Harpconcert.

Alle kamermuziek-bezetting.

piano: 18 piano-sonates en fantasiën; Rondeaux. 4 handige sonates.

leerlingen: Hummel

Schubert

Mozart heeft weten te verëenigen.

Duitse-Italiaanse en Franse stijl en geest.

universeel: Italiaanse zangerigheid

Franse lichte thematiek

Duitse grondige doorwerking

Later bestudering van Bach's werken van grote invloed op M.stijl.

Bewerkingen van Fuga's van Bach. (w.c.)

Uit Singspiel is ontstaan: Duitse Opera.

In Londen maakte M. kennis met Joh. Christian Bach. (Londense Bach)

Maurerische Trauermusik (Dood van vrijmetselaar, waar Mozart eveneens lid van was).

Wienersonates (niet voor piano geschreven maar voor 3 instrumenten)

Zauberflöte; tekst Schikander.

Samenvatting: Seria; Buffa; Singspiel. Contrapuntiek van Bach.

Papegen, zuiver singspiel figuur.

Königin der Nacht: dramatische coloratuursopraan f''' zeer hoog (seria)

Papageno= opera buffa.

Beethoven 1770 - 1827.

geboren te Bonn. Vlaamsche voorouders.

Les van middelmatige musici. Later Neefe.

Bestudering: Wohltemperiertes Klavier - Bach.

Van Graaf Waldstein toelage voor studie in Wenen bij J. Hayden 1792.

Verdere leven steeds in Wenen.

Lessen van Joh. Schenk en Albrechtsberger (contrapunt) tot 1802

onderwees Salieri hem in de dramatische kunst.

Vanaf 1800 toelage van Vorst Lichnowsky.

verdere inkomsten door lesgeven en optreden als pianist.

1808 waarborg van jaargeld van f. 4000,— van Aartshertog Rudolf (leerling).

geen zorgeloos leven, wel onafhankelijk.

~~Bach~~ was voogd over zijn neef Karel.

Sinds 36e jaar (1806) toenemende doofheid.

Vader van Beethoven was zanger. Grootvader Vlaming.

Beethoven 12 jaar bij fam. Bruining.

Hierdoor in aanraking met graaf Waldstein.

Hayden en Beethoven twee tegengestelden werden.

1x aanbieding van betrekking - kapelmeester bij Jerome Bonaparte (Koning)

Beethoven afgeslagen.

1815 Weens Congres - (na val van Napoleon)

Beethoven in middelpunt van internationale belangstelling!

N.B. ABSOLUTE MUZIEK leeft alleen in en door zichzelf.

volgt niets wat buiten de muziek ligt.

wordt alleen beheerst door muzikale wetten.

Programma muziek: door middel van de muziek iets uitdrukken.

bij Beethoven:

1. Idee muziek moet iets tot uitdrukking brengen; iets vooral van psychische aard. Psychische programma-muziek.
2. Zoeken naar nieuwe uitdrukkingsmiddelen.
Beethoven breidt orkest uit: 9e symfonie - slagwerk.
3. Uitbreiding HARMONIEK - Nieuwe Verhouding: I en II thema geen kwint-verhouding meer, maar MEDIANTEN !
bijv. C gr.t.: medianten E,e,Es,es,A,a,As,as.
(grote en kleine boven en onderterts majeur en mineur.)

H. Alle romantiek heeft tendenz om muzikale compositie, als een geheel te beschouwen- losmaken van zelfstandigheid der onderdelen.
Doorcomponeren.

Werken:

Uit Bonn weinig comp.

4 klavier concerten (kwartetten)

Jugend-sonates (6 stuks)

Muziek bij Ridderballet.

9 symfonieën: Vanaf III symf. elk thema doorgewerkt.

I,II,IV en VII met inleiding

III,V,VI en VIII geen inleiding

IX, middendelen verwisseld

allegro, scherzo, adagio, finale.

Cel van thema, wordt uitgebouwd tot geheel thema. Symfonisch ontwaken.

Nagevolgd door Bruckner.

32 sonates voor Piano. (en 6 Jeugdsonates)

oorspronkelijke titels van Beethoven zelf.

1. Pathetique

2. Hammerklaviersonate

3. Les adieu

Andere benamingen niet van Beethoven, zoals Mondscheinsonate!

Vrije sonates (quasi ima fantasia). Na Bach en Händel is contrapunt meer in 't teken van verdieping van stijl. (Hammerklaviersonate + fuga)

Sonate As gr.t. eveneens + fuga.

Laatste kwartetten overwegend polyfoon!

verspreid schrijfwijze voor klavier-tengevolge van doofheid.

Sonates met IIe thema's in MEDIANT:

Pathetique	I th. in c kl.t.
	II th. in es kl.t.
Opus 111	I th. in c kl.t.
	II th. in As gr.t.
Son.op.31	I th. H gr.t.
	II th. in B gr.t.
Waldstein	I th. in C gr.t.
	II th. in E gr.t.

5 piano-concerten: C; Bes; c; G; Es.

C gr.t. trippelconcert viol, cello, piano.

Kamermuziek: 10 trio's strijkkwartetten

10 violsonates "Frühlingsonate

5 cello-sonates en enige striktrio's

TOT EN MET BEETHOVEN, piano DOMINEREND element

Missa Solemnis.

Mis in C

Christus am Öhlberg.

1 opera: Fideleo

ouvertures: Leonore (I II) III 4 ouvertures voor dezelfde opera

Egmont-ouverture

Die Ruïne van Athene

König Stephan

Coreolan

muziek bij Proletas-ballet(harp)

violconcert in D majeur

cyclus: An die ferne Geliebte

Gellertlieder

Beethoven: in plaats van Menuet- Scherzo! (ook in symfonieën)

leerlingen van Beethoven: Karl Czerny

Ferd. Riese

9e symfonie vòór de finale - herhaling van voorafgaande thema's: cyclus-principe

nieuwe instrumentale symfonie-orkest: piccolo
contrafagot
bazuin
slagwerk

genoemde instrumenten werden sindsdien - orkest-instrumenten.

Beethoven:

schepper van karakter

variaties, voordien alleen muzikale middelen - Eroica var.
Diabelli var.

TIJDGENOTEN VAN KLASSIEKEN:

Willibald Ritter von Gluck 1714 - 1787

opera-componist

geboren in Bohemen: opleiding in Italië - Martini

opera-carrière - Napelse stijl

40 opera's. Naar Wenen.

In Wenen poging om opera te hervormen. reform.opera's

florentijnen: Door muziek meer effect geven aan drama.

Napels: Libretto om muziek op te maken.

18e eeuw: enorme produktie opera's

Gluck ontmoette in Wenen: Calzabigi

Nieuwe reform.opera: Orfeo

verband tussen ouverture en volgend stuk!

alle coloratuur uitgebannen. Colloratuur in zich = anti-vocaal.

2 momenten: 1. Handeling

2. Lyrische ontboezeming. (handeling stl)

geen secco-recitatief maar: recitatievo stromentato

orkest schildert hele scene

koor beschouwend element

GLUCK bracht in plaats van grootse aria's- eenvoudige liedvorm

Eenvoud = zang

natuurlijk= ontwikkeling van drama

waarheid= dramatische expressie

opera's:

1. Orfeo

2. Alceste

3. Ifigenia in Auris

4. Armide (zelfde tekstboek als Lully)

opera-comique: L'arbre enchanté (betoverde boom)

Le cadí dupé (bedrogen cade)

Gluck schreef serie trio-sonates: voor 2 violen + gen.bas

ook bij Gluck: nummeroperas

alleen karakter totaal gewijzigd.

Piccinisten (Ital.opera)

Glucjisten (opera's Gluck)

Strijd evenals Buffonisten contra anti-buffonisten.

Navolgers van Gluck: Saliëri en Cherubini Fr.

Spontini: 3 opera's

Fernando Cortez.

Cherubini 1760 - 1842 Frankrijk opera's: 1. Auagreon
2. Les deux formées
3. Media

contrapuntisch. traité de contrapoint.

veel instrument. en vocale werken o.a. requiem kwartetten

1. directeur conservatorium - Parijs.

TIJDGENOTEN van Beethoven: Hummel (leerling van Mozart)

groot pianist

Dussek. Sonates, sonatines, variaties, rondo.

Clementi. gradus ad parnassum

sonates en sonatines

gradus Fuchs. - contrapunt

Clementi - piano

Viotti = viool

gradus = trede

parnassum = berg der muizen.

Cramer etudes

Czerny (leraar van Liszt)

Dittersdorf

Neefe

Benda

Zumsteg: 1. Ballade v. zangstem - voorloper van Schubert.

Ludwig

Spohr

Jessonda

Faust

+ 30 vioolconcerten

9 symfonieën

oratoria - vioolstudies.

C.M. von Weber 1786 - 1826.

zijn vader directeur van reizend toneelgezelschap.

mislukte pogingen: tot wonderkind

ongeregeld les: Michaël Hayden

Abé Vogeler

1813 - 1816 opera dirigent Praag

1816. Leider Duitse Opera - Dresden.

Trouwde met Carolina Brandt (zangeres)

1814 opera "Der Freischütz" maakte hem op slag beroemd.

opdracht opera: "Oberon" v. Londen

~~stierf~~ in Londen en daar begraven.....

Richard Wagner zorgde dat stoffelijk overschot in Dresden werd bijgezet in 1844

opera's:

Freischütz; Auriane; Oberon:

Toneelmuziek bij Turandot

piano:

Aufforderung zum Tanz

2 piano-concerten

4 sonates

zangspelletjes: Aber Hassan

Peter Schimoll

Schubert 1797 - 1828.

zoon van onderwijzer - Wenen. Muziekles van zijn vader.

Schubert: Sängerknabe Weense Hofkapel

leerde harmonie bij Saliëri. Na mutatie leerde Schubert voor onderwijzer om
dienstplicht te ontgaan.

1814 - 1817 Hulp-schoolmeester.

Daarna wijdde hij zich geheel aan de muziek.

Enige keren muziekleraar van de familie Esterhazy.

Verbreiding van zijn liederen door beroemde Weense zanger. Johan Vogl.

Stierf aan typhus.....

opera's:

Alphonso und Estrella

9 symfonieën o.a. Unvollendete (b mineur)

/ C dur symfonie

ouverture Rosamunde (balletmuziek)

10 sonates voor piano

Wanderer fantasie in c

strikkwartet Der Tot und das Medel

pianokwintet "Die Forelle"

moment musicale

impromptus

valse nobles sentimentales

2 sonatines: viool en piano

Schubert: Romantische Richting met Oostenrijks karakter.

stroming gaat via Bruckner naar Mahler.

liederen:

kunstlied.

begeleiding speelt bepaalde artistieke rol.

illustratie van milieu waarin lied zich afspeelt (Die Forelle) - decors.

In de oudheid alleen,

rythmische en harmonische ondersteuning!

Completlied.

Doorgecomponeed lied: Ballades

Schubert. 1e grote ballade-componist

Zumsteg: voorloper ballade.

Schubert: lieder-cycli o.a. Die schöne Mullerin

Die Winterreize

MENDELSSOHN 1809 - 1847.

geboren te Hamburg

1811 naar Berlijn. Vader bankier (Jood)

1816 kinderen gedoopt.

9e jaar pianist geen wonderkind

Zelter: contrapuntles Lieweling van Goethe.

17 jaar. Overture Midsummernightsdream.

1829 1e opvoering MATTHEUS PASSION.

Reizen naar Engeland, Schotland en Italië.

Dusseldorf: stedelijk muziekdirecteur.

opera-dirigent 1833 - 1835

Leider van Gewandhauskonzerte te Leipzig.

Stichtte Conservatorium te Leipzig.

Hebriden-ouverture (Schotland)

Hij wist belangrijke theoretici te verbinden aan het conservatorium te Leipzig!

vooral:

Scandinavische- Nederlandse- en Eengelse- componisten kwamen

componisten kwamen in Leipzig studeren.
Jadasson; Hiller; Hauptmann; allen werden daar: leraar.
Mendelsohn: 5 symfonieën o.a. Italiaansche Symfonie A gr.t.
Schotse symfonie a kl.t.
Concert-ouverture's RUY Blas
Die schöne melodisine
Midsummernightsdream
Hebriden of Fingalshöhle

oratoria: Paulus
Eliaz
Athalia

piano: Lieder ohne Worte
Concerten in D en G gr.t.

pianostukken: Cappricio
Rondo capriccioso
scerzo; preludes en fugas
variations serieux

kamermuziek: violsonates
(niet meer gespeeld.)
vioolconcert in e kl.t.

orgelwerken: VI sonaten.
3 prel. en fuga.

Mendelsohn; Leipziger Schule - klassieke principe behouden van Hayden en Mozart
fel gekant tegen Liszt!

Frédéric Chopin 1810 - 1849.

zoon van Fransman en Poolse
1829, eerste buitenlandse succes
1830 - naar Parijs.

Polen ingelijfd door Rusland. Chopin weigerde terugtekeren naar Polen.
In Parijs geziene piano-leraar. Bevriend met Bellini Liszt; Berlioz.

schrijvers:

Heinrich Heine en Honoré de Balzac. Verhouding met schrijfster George Sand
(aurone Dupin) 1837 - 1847 brachten zij samen 10 jaar door.

Breuk met deze vrouw en haar onkies boek hebben Chopin zeer gegriefd!

Tijdens revolutie vluchtte hij naar Engeland 1848.

1849 - Terug naar Parijs.

Stierf kort daarop aan teruig long t.b.c.!

CHOPIN PIANO-SPECIALIST!

2 piano-concerten

4 ballades

polonaises

mazurka's

nationale dansvormen (Nationale tendenzen)

Vernieuwing van piano-techniek in dienst van muzikale expressie.

Bij Liszt alleen techniek(brillant).

Impromptu's - (faul impromptu)

scherzo

berceuze op.10 en opus 25.

concert-études verheven op hoog niveau

wals, als concert-stuk.

nocturne. John Field de voorloper ervan. Chopin.

4 ballades, oorspronkelijk zangstuk (Lörve) Zumsteg; Schubert. Chopin, bracht
ballade over op klavier.

VORMEN:

liedvorm of rondeau-vorm

3 sonates bes kl.t. en treurmars b kl.t. (finale unisono)

Schepper: Romantische harmoniek.

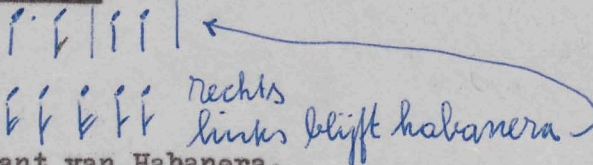
Enharmoniek - mediantenharmoniek

Chromatiek: modulatie via Napels Harmonie.

Préludes: volgorde volgens kwintencirkel; majeur met parallel!
no: 24 in d kl.t.

Mazurka's ook oude kerktoonarden - vooral lydisch
c - g - d - a - e - b - fis; Des - As - Es - Bes - f.

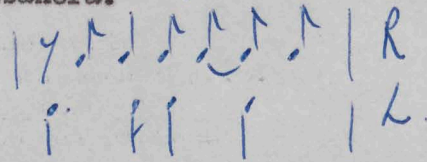
Tango en Habanera: verschil

Tango:

Tango, variant van Habanera.

Rumba:

CHOPIN:

1. tehniek
2. Harmoniek
3. Nationale invloedsfeer.

Robert Schuman. 1810 - 1856.

=====

zoon van Saksische boekhandelaar.
1829 ontwaakt zijn muzikale scheppingsdrang.
Als student in de rechten, pianoles van Fr. van Wieck.
Gebruik van onnatuurlijke middelen - 4e vinger rechterhand. verlamd.
geen klaviervirtuoos.

Theorieles Dom.

- 1834 - 1844 Neue Zeitschrift für Musik.
- 1840 Huwelijk met Clara Wieck
- 1843 leraar conservatorium te Leipzig
- 1844 zelfstandig peadagoog te Dresden
- 1850 - 1853 stedelijk muzikdirecteur te Düsseldorf.

Het jaar daarop werd hij krankzinnig en stierf 2 jaren later!.....

werken: KLAVIER

- Papillons
- Kinderzenen; Noveletten; Fashings; Wank aus Wien; enige pianosonates.
- Piano-concert a kl.t.
- cello-concert a kl.t.
- viool-concert
- lieder-cycli: Dichterliebe
Frauenliebe und leben
Ballade: Die Zwei Grenadiere
Das Paradies und die Peri

4 symfonieën.

- Manfredouverture
- Klaviertrio's en strijkwartetten.
- Klavierkwintet.

Hector Berlioz 1803 - 1869.

=====

zoon van dorpsdokter, studeerde medicijnen.
theorieles bij Lesueur van Reicha. één van de weinige componisten, die niet piano kon spelen.

Herhaaldelijk dong Berlioz naar de Prix de Rome!
Pas na enige keren won hij de Prix Grande door opzettelijk een middelmatig werk in te zenden. Muziekresensent, verder maakte hij grote reizen om eigen werken te dirigeren.
1854, na dood van éérste vrouw, hertrouwde Berlioz met Maria Marin Recio.

werken: concertouvertures:

1. Koning Lear Carnaval Romain.
Symfonie fantastique
2. oratoria: Romeo et Juliette; La damination de faust; Requiem - ongewone betzetting.
3. opera's : Les Troyens; Benvenuto Cellini.
4. Grand Traité l'instrumentation memoires.

Franz Liszt 1811 - 1886.

=====

speelde reeds als jongen van 9 jaar op concerten. Studeerde te Wenen piano bij Czerny, en compositie bij Saliëri.

3 perioden van Liszt. 1. pianist 2, Dirigent 3. Peadagoog

Cherubini weigerde hem als leerling aan het conservatorium.
Studeerde verder zelfstandig (Reicha)

In Parijs ging hij om met: Victor Hogo, Berlioz, Chopin.

Spel van Paganini bracht hem ertoe aan zijn pianospel
nog hogere eisen te stellen.

Vrije huwelijk met gravin Marie d'Agoult

1834 -1844 enige kinderen o.a. Cosina (Richard Wagner (BuLöw)

1849 - 1859 Kapelmeester aan het Hof te Weimar

Reizen: Rome en Budapest.

Vriendschap met Wagner.

1865 lager wijdingen Abé Liszt om kerkmuziek te verbeteren (Rome).

stierf te Bayreuth.....

werken:

12 études

2 sonates in B klein en bes kl-t. après une lecture de Dante.
zgn. Rhapsodies hongroises. (niet hongars maar zigeunermuziek)

2 legendes lees - Bartok -

consolations. Danse macabre variéties op Dies Irae

2 piano-concerten Es en A gr.t.

12 symfonische gedichten. (moderne pianobewerkingen)

o.a. Les Préludes; Orpheus, Hungaria, Amieès de pelerinage; 1 Suisse;

2 Italië Humienschlagt.

2 werken voor piano

Missen, grauer Messen; Oratoria Legende der Heilige Elisabeth en Christus
Faint Symfonie en Dante symfonie met koor.

19e Eeuw ROMANTIEK - 1820 - 1900.

=====

3 stromingen. (Schumann, Mendelsohn)

I. 1. conservatieve, vasthoudend aan Mozart en Beethoven (Leipzig).

2. moderne. Duits centr. Weimar.

3. middenrichting. Oostenrijkse allure (Schubert, Hayden Bruckner Mahler)

II. Doorcomponeren: liederen, muziekdrama Wagner.

symfonische gedichten

III. Absolute en programma-muziek.

Absoluut leeft in en door zichzelf- alleen muzikale wetten.

Programma-muziek: Wil iets tot uitdrukking brengen, dat niet van muzikale
aard is.

bijv. door Toonschildering, door alle eeuwen toegepast.

19e eeuw.

psychologische programmamuziek.

Nocturnes van Chopin, zeer verfijnde programmamuziek.

Les Préludes Liszt, gebonden aan een sfeer.

Muzikale technieken als symbool.

Drieëenheid: 3 st.canon.

H.Kruis. Kruisgewijze thema's bijv. Bach.

IV. Vanaf 1850.

Splitsing in nationale scholen.

Muziek die aanknoopt aan nationale folklore (Grieg).

Liszt pendant van Chopin; vernieuwing van pianotechniek.

Chopin ging uit van de piano-techniek in dienst van muzikale uitdrukking.

Liszt: piano gecompriëerd; orkestbewerkingen.

Liszt, bedrukt effecten als muzikale klankkleur bijv. Tremolo in de bas, geen pianostijl.

Dit laatste komt bij Chopin niet voor.

Weimar:

Liszt grondlegger van synfonische gedichten. Berlioz voorloper!

Doorlopend orkeststuk met programmatische grondslag.

Nieuwe techniek van directie.

Berlioz, Liszt, Wagner.

Pianoconcerten van Liszt één doorlopend stuk!

Wagner 1813 - 1883.

Richard Wagner geb., te Leipzig

leefde van jongsaf in de wereld van het theater.

Jeugd: Sängerknabe op de kreuz-schule te Dresden. meer literaire dan muzikale neigingen.

Liep gymnasium te Leipzig af - ondertussen viool- en pianolessen!

les in harmonie en contrapunt, bij organist Weinlig, die hem na een half jaar voor volleerd verklaarde.

Theaterdirigent te Magdenburg.

Kapelmeeester opera te Riga

1839 Naar Parijs (arm) omgang met Berlioz en Liszt.

1843 opvoering Rieuxi, groot succes met benoeming tot kapelmeeester te Dresden.

1849 vluchtte Wagner naar Zürich.

geldelijke steun van Otto Wesendonck. Liefde tussen diens vrouw Mathilde en Wagner.

Wagner vertrok.

Na veel zwerven maar München; teruggeroepen door Koning Ludwig II van Beieren.

Reorganiseerde koninklijke muziekschool.

Kuiperijen; Wagner moet München verlaten, en vestigt zich op buiten Triebchen bij Luzern.

Cosima, vrouw van Hans von Bülow verliet haar man omwille van Richard Wagner - zoon Siegfried.

1871 Bayreuth

1876 Festspielhaus, geheel aan zijn werk gewijd.

Na voltooiing Parsifal, stierf Wagner te Venetië.....

werken:

Jeugdopera: Die Feeën

Das Liebesverbot

Ie periode: Rieuxi (Parijs)

Der fliegende Holländer (Dresden)

IIe periode: Tannhäuser

Lohengrin

IIIe periode: Tristan und Isolde (drama)

Der Ring des Niebelungen

trilogie: voorspel a. Reingold

b. Die Walküre

c. Siegfried

d. Götterdämmerung

Meistersinger von Nürnberg.

4. Parsifal.

orkest: Faust-ouverture

Siegfried idylle

liederen: fünf gedichte -

betekenis: Wagner heeft vernieuwing gebracht in alle elementen van de muziek. dus universeel. niet alleen in de opera.

1. opera : Wagner greep terug naar oorspronkelijke principes van muziekdrama. kwam voort uit zijn eigen kunstzinnige intuïtie.

drama = handeling op de eerste plaats.

Wagner, schreef zelf het drama.

Sinds Napolitanen was opera alleen muziekwerk (behorend tot muziek-geschiedenis).

Gesamt Kunst Werk. Drama, waarin kunsten gelijkwaardig meewerken om inhoud van drama tot uitdrukking te brengen.

Nummerprincipe vervalst!

Handeling staat niet stil, zoals bij aria e.a.

muziek is doorgecomponeed.

ontstaan van: "Die unendliche Melodie". Houdt 't midden tussen aria en recitatief, iets in de trant van het oude arioso, zoals in de Matt. Pass. spräch-gesang (gemiddelde) uitgangspunt (vlotte handeling) (meer recitatief) (Lyrisch meer aria).

Leitmotief:

Wagner, gaf iedere persoon gevoelstoestand of ding een motief.

iedere figuur en gevoelens eigen thema - noodlotmotief.

Symfonisch doorwerken van leitmotief bij hoogtepunten.

Orkest wordt ontheven van begeleidende functie. Wordt meespe-
lend apparaat in de handeling. Soms gebeuren in orkest belang-
rijker dingen dan op het toneel. bijv. herinneringen.

2. Hoogtepunt: Romantische harmonieën, uitbouwen van chromatiek!
Tristan chromatiek!

Uiterst gebruik van modulatie mogelijkheden:

onderstaande mogelijkheden volledig uitgeput:

1. Terts-verwantschap

2. Napelse Harmonie

3. Enharmonisatie

4. Alteraties.

Tonale systeem wanke^rl.

Componist beweegt zich vrij door hele kwintencirkel als zijnde één toonsoort.

Periodebouw, gebaseerd ook op harmonie gaat verloren.

Cadensering systeem, als afsluiting van periode verdwijnt. Zinnen vloeien in elkaar over.

Doorcomponeren van periodes.

3. Instrumentaties.

Middenregister(koper) wordt als gelijkwaardig behandeld in hele orkest.

3 of meervoudige bezetting van blazersgroepen.

Mozart van alles 2 dus geen accoord in fluiten hobo enz., bij

Wagner wèl mogelijk!!

Drieklanken in elke groep mogelijk.

Uitbreiding instrument. Vooral lage bas-tuba; bas-clarinet; bas-trompet.

Beethoven: begon met orkest-uitbreiding.

Berlioz : nog meer uitbreiding.

grens ligt bij Mahler; Bruckner; Straus, Schönberg.

bijv. bij de 8ste van Mahler. meer instrumenten. hebben geen zin -REACTIE

de komst van de kamerorkesten.

Drama's draaien allemaal om bepaald idee. Erlösungsdrama = verlossingsidee.

Mystieke bedoelingen.

Vastgeknoopt aan sagen en legenden.

Germaansche legende: Edda der Germanen - epos - goden. halfgoden - helden!

Schopenhauer, filosofisch pendant van Richard Wagner

Mens voorbestemd om te lijden; geluk is slechts schijn.

Verlossing door de dood (Tragiek).

Wagner ziet muziekdrama, als momenteele verlossing van de mens.

Tristan = centrale punt

Verlossingsidee tot slot in christelijke zin uitgebreid - Parsifal!

1990. mocht dit stuk ook in andere theaters worden uitgevoerd tegen de bedoeling van Wagner. (Alleen in Bayreuth).

Wagner cultus (vegetarisme).

Mahler - Strausz - Reger :

Mahler 1860 - 1911.

Joodse Bohemer

1878 eindexamen conservatorium te Wenen.

Daarna colleges o.a. Harmonie - Bruckner
opera-dirigent Hamburg 1891 - 1897.

Beroemdste jaren Staatsopera Wenen 1897 - 1907. Werd te Hamburg R.K.
Gesamt KunstWerk zijn ideaal.

Kuiperijen ontslag.

2x als dirigent naar musica 1907 - 1910

Kort na terugkeer stierf Mahler te Wenen.....

Symfonie: gewoon in de vorm van klassieke stukken, dus geen doorgecomponeerde
stukken.

Romantische uitbouw van klassieke principe.

werken:

1e werk: "Das klagende Lied" soli, koor, orkest (soort ballade)
Lieder eins fahrender Geselln

1e symfonie: thema's uit fahrender Geselln verwerkt.

2e 3e en 4e symfonie

teksten en thema's uit Wunderhorn (Wunderhornsymfonie)
met koor en orkest.

Auferstehungsode (2e symfonie)

3e Altsolo: tekst van Nietz "Also sprach Zaratuska....."

4e symfonie; Finale. Sopraansole "Das tümliche Leben"

Hierna, wederom liedercyclus: Kindertotenliedern

5e 6e en 7e symfonie:

zuiver instrumentaal, geen soli, wel verbonden met totenlieder-sfeer

8e symfonie: eigenlijk groot symfonisch oratorium; 2 delen
kinderkoor, 10 solisten, dubbelkoor.

deel I: Vehi Creator Spiritus: grootse partituur

deel II: tekst, slot van Falsts Hemelvaart

symfonisch lied: "Das Lied van der Erde" alt - tenor - orkest
chinesche gedichten. 9e en 10e eeuw

Mahler aarzelde de 9e symfonie te schrijven! (instrumentaal)

stukken van 10e symfonie laatste werk.

R. Strausz. geb. 1864 - 1949.

zooq van 1e hoornist der opera München.

gymnasiale en universitaire opleiding. grondige muzikale scholing.

Hans von Bülow plaatste Strausz onvoorbereid voor Meinungse orkest.

Begin van voorspoedige loopbaan als dirigent - apostel van symfonisch gedicht!

Assistent directeur te Meiningen, daarna verbonden aan de Berlijnse Staatsopera.

Brahms, Schubert, Mendelsohn (opvolger)

1e periode: symfonische gedichten; Alpensymfonie; Macbeth; Don Juan; Till Uilen-
spiegel; "Also sprach Zeratuska...."; Ein Heldenleben (concertgeb.
opgedragen) Symfonie Domestica.

Regelrechte voortzetter van Liszt maar in naturalistische geest.

2e periode: muziekdrama Gireham (vernietigd)

1. Salome; 2. Electra - voortgebouwd op Wagner met veel gebruik van
bi- en tri-tonaliteit. orkest grootst denkbare uitbreiding (grens).
omwenteling.

Eklectisch componist: uitkiezend.

Bouwkunst, 19e eeuw was ook erlectisch.

in opera, koos Strausz vormen van 17e en 18e eeuw. Werken na Electra
geen historische betekenis.

1. Der Rosenklavier (Hofspel à la Mozart) gedragen door de wals

2. Intermezzo.

3. Ariadne auf Naxos. Suite der Bürgeras Edelmann.

Die Frau ohne schatben

Die schwegsarme Frau

Ariabella; Dafne; Der Friedenslag; König Oidipus.

piano: Burlesques; jeugdwerken; motetten; 16-stemmig.

Ballet: Joseph legende.

Don Quichotte - cello obligaat.

Till Uilenspiegel - grondvorm; rondeaux.

Don Juan - hoofdvorm.

orkestuitbreiding: hexelphoon en slagwerk.

grootste technisch instrumentator.

Berlioz: instrumentatieleer opnieuw uitgegeven!

Laatste vertegenwoordiger van conservatieve richting is Mendelsohn, leerling van Riemann.

Reger 1873 - 1916.

Zoon van Beierse dorpsonderwijzer, pianist, organist, componist, dirigent, studeerde bij Riemann, leraar harmonie aan de koninklijke muziekacademie te München.

Universitätsdirektor te Leipzig. Hofkapelmeester te Meiningen.

Daarna concertreizen.

Reger concentreert zich uitsluitend op absolute muziek. (Bach, Händel-tijd)

1. contrapuntische aanleg.

Naast Bach, grootste virtuoos in 't vak polyfoon componeren.

2. grote meester in de variatie-techniek.

3. uitbuiten harmonische mogelijkheden - overladen dik; machtig; vet.

piano: humoresquen, sonatines, silhouetten.

variatie-werken: Bach-varianties; Telemannvarianties; Mozartvarianties.

Bücklin-suite (4 schilderijen van Arn. Bücklin)

Romantische suite

Symfonietta

vocaal: Requiem (gedicht opdoden Hummel)

Kamermuziek - alle soorten.

2e na Bach - solo's voor viool en celli.

zonder begeleiding: 6 vioolsonates en 6 cellisonates.

Veel liederen: groot en klein.

Beiträge zur Modulationslehre: 100 modulaties.

Bruckner - Franck.

Bruckner 1824 - 1896.

Bewoog zich uitsluitend op gebied van symfonie en koor.

Helgoland; Tantum ergo's; Te Deum; 9 symfonieën, laatste onvoltooid!

groot organist. Concertreizen.

Langzame ontwikkelingsweg tot 40 jaar - niets belangrijks.

Examen - waanzin. Bruckner platteland.

Heeft vastgehouden aan schema van klassieke vormen.

Vertegenwoordiger romantische harmoniek.

uitbreiding orkest: vooral koper.

Expositie Bruckner symfonie: 1e 2e 3e thema. Br. zeer religieus mens.

Choral-thema's in symfonieën geput uit volksmelodieën.

Contrapuntisch: misten hoogtepunt E moll; F moll.

organist; koor; orkest; register-instrumentatie!

Ceasar Franck 1824 - 1891.

pianist; later orgel. Organist van de St. Clotilde te Parijs.

leraar orgel aan het conservatorium.

symfonie d kl. t.

chasseur modé (vervloekte jager) Les eolides (goden van de winden)

Les Deims (gedicht Victor Hugo) met piano.

piano:

Prelude, choral et fuque

Prelude, air et final

Variations symphonique

Franck: Les Béatitudes (gedramatiseerde vorm van Zaligsprekingen)
Redemptions
Ruth
Rebecca
Pièce Héroïque; Trois chorales; Fantariën; Cantabilé; Kwintet trio's;
Vioolsonates.

Modulatorische harmoniek.
Totaal anders dan Bruckner.
Bepaald compositie-principe. Door talloze componisten overgenomen.
Principe cyclique. Cyclisch principe.
Bijv. symfonie: terte en secunde, beschreven door Vincent d'Indy.
"Cours de composition".

Brahms 1833 - 1897.

Hamburger. Detmont. Wenen. classivistisch figuur.
absolute muziek.

4 symfonieën. (klassieke symfonische bewerkingen)
durchbrochene arbeit. Hayden variaties.
academische festouverture (Breslau)

klavier-sonates:

2 concerten Bes gr.t. en d kl.t.
eigenlijk symfonieën met piano-solo. Orkest toen belangrijk als piano.
Intermezzi. Rapsodieën. Etudes (programmi études)
Lieder-componist.

Chopin, Wagner en Liszt = Romantische Baanbrekers!

Bruckner, Mahler uitlopers.
van 1600 - 1900 muziek aangepast, in algemeen geldende schema's.

Huis = tonaliteit majeur en mineur
bleef 't zelfde, alleen verschillend gemeëbileerd.
Grens bereikt in 1900.

Nieuw huis bouwen.

Franse Richting, gebaseerd op Romantiek, Impressionisme (Debussy)

Debussy-kenmerken:

(évolutionnaire) Harmoniek: parallelharmoniek. In feite niets nieuws.
Organum - franse bourdon.

a. functionele harmoniek: basdrager van harmonie I IV V
b. parallel harmonie: drieklanken achterelkaar.

Hele toons-toonladder met overmatige drieklankenharmoniek!

Schönberg (révolutionnaire)'huis afbreken;nieuw huis bouwen)

12 toonssysteem

Vroeger op 7 tonensysteem met afleidingen (kruis of mol)

Componeren, baseren op 12 tonen in octaaf.

geen harmonische functies.

geen leitoon

grundgestahlt: combinatie van 12 tonen, zowel verticaal als horizontaal.
gebaseerd op het melodische. Daaruit elementen voor samenklank.

Strawinsky

niet zo zeer melodisch of harmonisch, als wel op rythmisch gebied.
Nieuwe soort rythme (Le sacre)

Debussy - harmoniek

Schönberg - melodisch

Strawinsky - rythmisch

Debussy: piano - Arabesques

childrens comes Corner

Suite Bergamasque

Préludes 2x 2

études - gewijd aan de nagedachtenis van Chopin.

Ballade

jeugdwerk: Fantasie (piano en orkest)

debussy-liederencomponist: prachtige series.
chansons de bénitises
cantate: L'enfant prodiges
cantate-oratorium
Martie; St. Sebastien.

Opera: Pelears et Melisande

strijkkwartet = cyclisch principe

serie sonates: pour des instruments divères

orkest: prelude à L'après midi d'un faun.

La mer; Iberia; Trois Nocturnes: Nuage

Fêtes

Sixènes met vocali-

serend vrouwenkoor.

Schönberg:

guerre-lieder; guerre = oud geslacht.

Denemarken. episode uit leven.

strijkkwartet: verklärte nacht

Kammer symfonie overgang.

Klavierstücke opus 11 "

Piero Lumair - spreekstem met kamerensemble.

Klavierstücke opus 31 (12 tonen)

Strijkkwartet "

Strawinsky: balletten.

Le Sacre du printemps (Heiliging van de lente)

Petroesjka

L'histoire du soldat (kleine opera)

neo classivistisch (eclectische compositie)

piano-sonates, concerti. Oidipus Rex

Apollo de musagetes; Jeux de gearts.

Nederland:

Bertelmans en Van Bree.

Johannes Verhulst (Leipziger Schule) Vriend van Schumann.

Johan Wagenaar.

Zweers "Ouverture Saskia". Liederens; koorwerken.

Diepenbrock.

Johan Wagenaar. (Berlioz en Wagner)

Saul en David

Levenszomer

Wiener dreivierteltakt.

komische parodie (droogkomiek) gevoel voor humor.

schipbreuk - ontstaan in Utrecht (club)

Jupiter Amaus.

ouverture Seraubs de bergerac

solo en orkest: A 'veux de fabu.

Diepenbrock:

1e grote componist naa Sweelink.

Missa in Dic Festo.

Te Deum Stabat Mater (2x)

Caelistis urbs Jerusalem

Carnum sacculare.

Diepenbrock: Symfonische liederen

- 3 nachtstukken: 1. Die Nacht
2. Lydische Nacht
3. An die Nacht

Toneelmuziek bij marcia's
electra
Gijsbrecht van Amstel
Ouverture de Vogels.

moderne: Pijper, leerling van Wagenaar.
kiemcel-techniek
sonates voor piano
sonate voor piano
piano-concert; en kamermuziekwerken.
3 symfonieën

drama: Halewijn
symfonisch drama
bitonaliteit

Sichtenhorst Meijer: piano (Oosters getint)

Dresden: Sonate voor fluit en harp

Hendrik Andriessen: traditioneel verwant met Ceasar Franck.

Franse; Diepenbrock; Religious.

Opera filomela - cyclus Miroir de puné.

Zagwijn.

Van Gilze

Badings

Landré

Ketting

Van Lier allen leerling van Pijper.

Mul

Flothuis

Strategier

(overgenomen op 13 april 1965)

HARDINXVELD-GIESSENDAM.

—o—o—o—o—o—o—o—o—o—o—